

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2030

Vragen van het lid **Erkens** (VVD) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het artikel «Groene toekomst van Tata Steel allerm minst zeker»* (ingezonden 31 januari 2023).

Antwoord van Minister **Adriaansens** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 28 maart 2023)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Groene toekomst van Tata Steel allerm minst zeker»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel en welke vergunningen moeten worden aangepast om Tata Steel te vergroenen conform het huidige voorstel?

Antwoord 2

Voor de transitieplannen van Tata Steel tot 2030, het project Heracless, zijn op hoofdlijnen aan vergunningen nodig:

Bouwvergunningen voor de realisatie van verschillende nieuwe installaties (2 Direct Reduced Iron Plants (DRI) en 3 Reducing Electric Furnace's (REF)) en voor alle bijbehorende infrastructuur zoals kabels en leidingen en voor de aanleg van bouwvoorzieningen zoals aanlegsteigers en aanvoerwegen;

Milieuvergunningen voor emissies, geluid en veiligheidseffecten van bovengenoemde onderdelen;

Watervergunningen voor de inname en lozing van koel- en proceswater;

Een natuurvergunning (stikstofdepositie) voor de genoemde onderdelen;

Een sloopvergunning voor installaties die verdwijnen zoals voor Kooks- en Gasfabriek 2 en Hoogoven 7;

Het voornemen is om onder de Omgevingswet over ruimtelijke afwijkingen (bestemmingsplannen/omgevingsplannen) te besluiten met een zogenoemd

¹ Financiële Dagblad, 19 januari 2023, «Groene toekomst van Tata Steel allerm minst zeker». (<https://fd.nl/bedrijfsleven/1464991/groene-toekomst-van-tata-steel-allerm-minst-zeker-q3a3ca8aDBeQ>)

projectbesluit. Ingeval de Omgevingswet nog niet in werking is getreden wordt een omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan aangevraagd. De komende tijd wordt in steeds meer detail duidelijk welke vergunningen precies nodig zijn en wanneer. Tata Steel moet zelf complete en kwalitatief goede vergunningaanvragen indienen. Pas als Tata Steel de vergunningen heeft aangevraagd is er compleet zicht op welke vergunningen nodig zijn. Het bevoegd gezag, de provincie Noord-Holland tezamen met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, is uitgebreid met het bedrijf in gesprek over de vergunningen.

Vraag 3

Hoeveel elektriciteit en waterstof zal Tata naar schatting nodig hebben in 2030?

Antwoord 3

Tata Steel Nederland (TSN) geeft aan te verwachten aan elektriciteit ruim 4 terawattuur (TWh) nodig te hebben rond 2030. Voor waterstof is de verwachting dat zo'n 200 duizend ton benodigd zal zijn. In de gesprekken met Tata is de energiebehoefte nadrukkelijk onderwerp van gesprek.

Vraag 4

Hoe ver is de planning voor de infrastructuur die nodig is om deze energie aan te voeren, zoals elektriciteitskabels, de waterstofbackbone en een mogelijke importterminal voor waterstof of ammoniak? Wat is nog meer nodig?

Antwoord 4

Voor de verduurzamingsplannen van Tata is energie-infrastructuur op het gebied van elektriciteit, gas, mogelijk CCS op een DRI-installatie, en waterstof de komende tijd van belang. Mocht aanvullende infrastructuur nodig zijn, dan kan het bedrijf deze behoeften in het Cluster Energie Strategie Noordzeekanaalgebied (CES NZKG) inbrengen.

Op basis van de informatie zoals door TSN is aangereikt en informatie uit de CES NZKG is geen aanvullende energie-infrastructuur meegenomen ten opzichte van wat nu in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) is opgenomen. Voor de fase na 2030 is de informatie van TSN en de CES NZKG nog ontoereikend om een beeld te schetsen over benodigde energie-infrastructuur.

Vraag 5

Hoe ziet u de gehele tijdslijn van de maatwerkafpraak en bijbehorende uitvoering met Tata tot 2030 voor u? Waar zitten binnen die tijdslijn de grootste onzekerheden volgens u?

Antwoord 5

Ik heb de planning om te komen tot een maatwerkafpraak met Tata Steel beschreven in de recente Kamerbrief over de voortgang maatwerkafspraken.² In deze brief heb ik ook aangegeven dat er geen harde garanties gegeven kunnen worden over het tijdspad voor de maatwerkafspraken met Tata Steel. Het bedrijf is namelijk eerst aan zet om de weg naar groen staal en de specifieke ondersteuningsvraag aan het Rijk helder nader uit te werken. TSN heeft aan het einde van het afgelopen jaar informatie over hun langetermijn-verduurzamingsplannen, zijnde een DRI-productieproces op waterstof, met ons gedeeld. Als onderdeel van deze informatie heeft TSN een vraag voor financiële ondersteuning neergelegd bij de Staat en heeft TSN de business case van het project ter onderbouwing van die vraag ingediend. De informatie moet echter nog door het bedrijf worden aangevuld met o.a. concrete financieringsplannen en de effecten van de nieuwe installaties op het klimaat en de leefomgeving. Alhoewel ik niet in detail kan treden over de aangeleverde bedrijfsvertrouwelijke informatie, is deze informatie en opvolgende analyses essentieel voor het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat om de plannen te kunnen beoordelen. Voordat de overheid een maatwerkafpraak met het bedrijf maakt, wil het inzicht hebben van het

² Kamerstuk 29 826, nr. 173

bedrijf dat de plannen technisch en financieel uitvoerbaar zijn en de risico's afdoende gemitigeerd worden.

Vraag 7

Hoe verlopen de gesprekken met de Europese Commissie over eventuele staatssteun? Waar zitten de grootste punten van discussie? Wat zijn de grootste zorgen van de commissie? Zijn er Europese fondsen die ook ingezet kunnen worden? Indien ja, hoe faciliteert u dit?

Antwoord 7

Momenteel zijn deskundigen van mijn ministerie, met behulp van externe expertise, de plannen van het bedrijf aan het analyseren en beoordelen. Zodra ik er van overtuigd ben dat TSN's plannen toekomstbestendig zijn en dat steun nodig is om het project te laten slagen ga ik met TSN in gesprek over mogelijke ondersteuning. Een noodzakelijke voorwaarde voor het geven van ondersteuning is dat de transitie van de staalfabriek een wezenlijke bijdrage levert aan het realiseren van de Nederlandse klimaatdoelstellingen én het verbeteren van de impact op de leefomgeving. Ook dient eerst toestemming van de Europese Commissie verkregen te zijn, vanwege de staatssteunregels van de Europese Unie. Op 21 februari jl. is ook de adviescommissie Maatwerk aanpak Verduurzaming Industrie ingesteld. Met deze externe adviescommissie wordt onafhankelijke advisering vooruitlopend op bindende maatwerkafspraken tussen de overheid en de 20 grootste industriële uitstoters geborgd.

Subsidies, borgstellingen en garantstellingen, kredieten en leningen en fiscale regelingen zijn allemaal instrumenten die mogelijk gebruikt kunnen worden voor eventuele financiële ondersteuning. Gezien de fase in het proces waar we ons nu in bevinden kan ik hier niet meer over mededelen.

Vraag 8

Ziet u dezelfde discussiepunten in Europa ook bij uw collega's in Duitsland of Frankrijk als het aankomt op de verduurzaming van de industrie? Hoe trekt u samen op met uw collega's?

Antwoord 8

De gesprekken met de Europese Commissie moeten nog beginnen. Voordat ik in gesprek kan met de Commissie over mogelijke staatssteun aan het bedrijf, zal ik de plannen en onderliggende ondersteuningsvraag van Tata moeten analyseren. Daarvoor is de aanvullende informatie die Tata nog zal aanleveren van belang, zoals de financieringsplannen en de impact van de plannen op het klimaat- en de leefomgeving.

Het Innovation Fund is het belangrijkste EU-fonds dat ingezet kan worden in het geval van Tata Steel. Tata Steel kan hiertoe zelf een aanvraag indienen. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) zal, indien gevraagd door het bedrijf, helpen met het indienen van een aanvraag.

Vraag 9

Hoe denkt u dat het aantal medewerkers werkzaam bij Tata Steel al zal veranderen als zij op groene waterstof over zijn? Zou Tata Steel dan meer of minder medewerkers nodig hebben?

Antwoord 9

De staatssteunregels gelden voor alle Europese lidstaten. Dat wil echter niet zeggen dat ook alle discussiepunten hetzelfde zijn, omdat in verschillende landen verschillende omstandigheden gelden. Zo is het in Zweden bijvoorbeeld makkelijker om groen staal te subsidiëren door de aanwezigheid van waterkracht en heeft Duitsland meerdere staalfabrieken die met elkaar kunnen concurreren. Daar waar mogelijk wordt informatie uitgewisseld over hoe overheden dit soort projecten het beste kunnen ondersteunen. Momenteel is er veel gaande in Europa met betrekking tot de verduurzaming van de industrie. Onlangs is het Green Deal Industrial Plan verschenen, waarin verschillende verruimingen van de staatssteunkaders worden opgenomen. De reactie van het kabinet vindt u in de Kamerbrief van 8 februari jl.³

³ Kamerstuk 22 112, nr. 3607

Vraag 10

Hoeveel bedrijven in Nederland zijn afhankelijk van Tata Steel? Hoeveel indirecte werkgelegenheid verschaft dit? Zal dat naar verwachting toenemen of afnemen als Tata Steel verduurzaamt?

Antwoord 10

TSN verwacht dat in de transitiefase naar Groen Staal Tata Steel juist meer mensen nodig zal hebben, met name om de bouw van de nieuwe installaties te realiseren.

Ten behoeve van de transitie naar DRI-technologie (Direct Reduced Iron) in plaats van de bestaande hoogovenstechnologie zullen andere kennis en vaardigheden nodig zijn van de mensen die betrokken zijn bij de productie van ruw ijzer en staal. Onder andere de hoogovens en de kookgasfabrieken zullen verdwijnen en vervangen worden door DRI-installaties en elektrische ovens. Pas wanneer de gehele transitie is uitgevoerd zal naar verwachting het aantal mensen afnemen. Voor die werknemers die werken bij installaties die worden uitgefaseerd, is recent met de bonden een Sociaal Akkoord Groen Staal afgesloten.

Vraag 11

Bent u het met de indiener eens dat de crisis- en herstelwet noodzakelijk is om het vergunningverleningstraject te versnellen gezien de grote mogelijke CO₂-winst en andere redenen, zoals het versneld verminderen van de afhankelijkheid van Russisch gas?

Antwoord 11

Het is niet mogelijk om aan te geven hoeveel bedrijven afhankelijk zijn van Tata Steel.

Uit een onderzoek⁴ dat door Oxford Economics in juli 2019 is uitgevoerd, in opdracht van de Europese brancheorganisatie van staalbedrijven (EUROFER), blijkt bij benadering dat bij Tata Steel Nederland het aantal indirecte banen 48.800 en het aantal geïnduceerde banen 28.200 bedraagt. Binnen deze laatste twee categorieën vallen echter ook mogelijk banen die gerelateerd of geïnduceerd zijn door de staalindustrie in andere landen. Tata Steel biedt in Nederland direct werk aan ruim 11.000 personen. Daarvan werken er ongeveer 9000 op de locatie in IJmuiden. Tata Steel verwacht ten behoeve van de verduurzaming ongeveer 700 extra tijdelijke banen te creëren.

Vraag 12

Hoe staat het in dat verband met de uitvoering van de motie-Erkens/Boucke over het versnellen van de doorlooptijden (Kamerstuk 36 200-XIII, nr. 37)?

Antwoord 12

Wij zijn het met de indiener eens dat het belangrijk is om het vergunningverleningstraject zo snel mogelijk te doorlopen, zolang dit zorgvuldig kan en voldoet aan de wet- en regelgeving. De provincie Noord-Holland is het belangrijkste bevoegde gezag voor de vergunningverlening. De provincie Noord-Holland heeft verschillende instrumenten die ingezet kunnen worden voor de vergunningverlening overwogen. De crisis- en herstelwet blijkt echter niet toepasbaar omdat het project Heraclless (waar het nu om gaat bij Tata Steel) niet valt onder één van de categorieën van de crisis- en herstelwet. De verwachting is dat de vergunningverlening van het project Heraclless van Tata Steel tot stand komt onder de Omgevingswet. In dat geval is de crisis- en herstelwet al vervallen, want die gaat op in de Omgevingswet. De provincie Noord-Holland is voornemens voor het project Heraclless onder de Omgevingswet de projectbesluitprocedure toe te passen en de vergunningverlening te coördineren. Hiermee verloopt het proces van vergunningverlening zo snel mogelijk. Mocht het project Heraclless niet onder de Omgevingswet tot stand komen (bijvoorbeeld door verder uitstel of omdat de vergunningen voor 1 januari 2024 kunnen worden aangevraagd) dan is de provincie Noord-Holland voornemens om de vergunningverlening te coördineren via een provinciale coördinatieregeling. Met deze regeling wordt het vergunningverleningstraject ook versneld. Ook bij de toepassing van het

⁴ The impact of the European steel industry on the EU economy – 2019 (oxfordeconomics.com)

projectbesluit of de provinciale coördinatie-regeling geldt nog steeds dat het verloop van de gehele procedure voor een belangrijk deel wordt bepaald door de tijdigheid en kwaliteit van de vergunningaanvragen, onderzoeken en andere documentatie die Tata Steel aan moet leveren.

Vraag 13

Kunt u een gedetailleerd overzicht geven van de voortgang van alle maatwerkafspraken? Hoeveel mensen werken hieraan bij het Ministerie van EZK en welke andere overheden worden bij dit proces betrokken?

Antwoord 13

Op vrijdag 24 maart is uw Kamer per brief geïnformeerd over de uitvoering van deze motie.

Vraag 14

Kunt u een gedetailleerd overzicht geven van de voortgang van alle maatwerkafspraken? Hoeveel mensen werken hieraan bij het Ministerie van EZK en welke andere overheden worden bij dit proces betrokken?

Antwoord 14

Op 27 februari jl. heb ik een brief naar de Kamer gestuurd over de voortgang van de maatwerkafspraken.